

Nerdrums nakna kamp

Med ett realistiskt klassiskt måleri i Rembrandts och Caravaggios anda har den norske konstnären Odd Nerdrum få likar i den samtida konsten. Men trots sin klassiska anknytning bidrar han som få nutida konstnärer till diskussionen om våra moraliska gränser.

Konstutställning

Odd Nerdrum, kitschmålaren
Kulturhuset, Stockholm
Pågår till och med 25 mars 2001

Så öppnade då efter julhelgen äntligen den omdiskuterade Odd Nerdrum (f 1944) sin utställning på Kulturhuset i Stockholm. En utställning som ger oss tillfälle att träda in i en bildvärld som skiljer sig markant från det mesta i den samtida konsten. Det måleri vi möter är inspirerat av Rembrandts användande av ljus och skuggor och av Caravaggios osminkade naturalistiska 1600-talsrealism.

Utanförskap i centrum

Människor eller rättare sagt kroppar är det centrala i Nerdrums måleri och ofta använder han sig själv som modell. Ofta bär människorna på ett själsligt sår, en skada eller avsaknad av någonting, en arm eller ett öga och ofta riktar de blicken bortåt, som i en längtan efter någonting annat någon annanstans. Ett utanförskap ställs i centrum och ibland är bilderna som hämtade ur en saga.

Människorna är inplacerade i ett land-

skap som för tankarna till Island, som Nerdrum inspirerats av, men som lika mycket är hans eget inre landskap. Och enligt honom själv är det han skildrar, bara sitt eget liv.

Avstånd från modernismen

Nerdrum kallar sig själv kitschmålare. Han anser att konst och kitsch har bytt plats. Kitsch är för Nerdrum ett måleri på djupaste allvar som vänder sig till känslorna och är privat. Konst är distans och ironi. Enligt honom själv skulle Rembrandt om han levat i dag betraktats som kitschmålare.

Nerdrums avståndstagande till modernismen är definitivt. Han ser hela det modernistiska 1900-talsprojektet som en understödare av den rådande samhällsordningen och går i opposition mot den. I modernismen har för konsten väsentliga värden gått förlorade.

Samtidigt vill Nerdrum upphöja även det som av en del uppfattas

som det låga hos människan till konst. En avföringsscen, urin, en äldre man (självpporträtt) med erigerad lem. Och i sina bilder av hermafrodit framställer han gränslandet mellan manligt och kvinnligt och i andra diskuterar han relationen kvinna-man.

Utställningsaffischen förbjöds

Till skillnad från många andra samtida konstnärer attackerar Nerdrum på detta sätt våra tröga invanda föreställningar om

vad som är moraliskt acceptabelt att lyfta fram i offentlighetens ljus. Där några tycks uppfatta det mest naturliga som fränstötande. Att utställningsaffischen förbjöds att sätas upp gör att man ställa börjar undra över hur tillståndet i det Sverige, som tidigare betraktats som så frigiort och fördomsfritt ser ut i det nya millenniet.

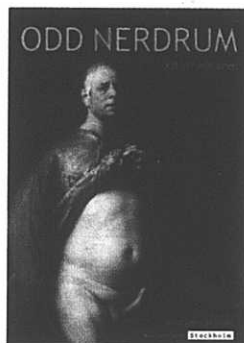
Nymoralismen tycks återigen ha fått fotfäste och de två bolag som förbjöd affischen, i tunnelbanan och runtom på stan, borde förses med några lådor vin i nyårspresent, dels för att de synliggjort och skänkt ett bigott moraliserande ett ansikte och bidragit till en debatt om konstens roll, dels för att de har skänkt den här utställningen en förhandsreklam av oanade mått.

Intelligent gränsattack

Till skillnad från andra konstnärer, som brukar placeras i kitschfacket, så diskuterar nämligen Nerdrum våra känslor, gränser och vår moral i det nutida samhället – vilket jag själv betraktar som en av konstens huvuduppgifter.

Och till skillnad från andra konstnärer som attackerar gränser gör han det på ett intelligent sätt. Han nöjer sig med att använda sig själv och bilden. Därmed drar han också upp en väsentlig moralisk skilljehinje inom den nutida konsten gentemot de konstnärer som vill attackera gränser, chockera och utnyttja någon annan för sitt ändamål. Exempel som Melgaards avstugning av en spädbarnsarm på Moderna museet, gulfiskar i mixer i Danmark, likdelar i Tyskland och kattmisshandel i Finland. Ett utnyttjande av andra personer för egen vinning som även dyker upp inom litteraturen och för den delen även inom journalistiken.

Nerdrum förtjänar all uppskattning för sitt projekt att få oss att betrakta det naturliga som just naturligt och inget annat och sitt ifrågasättande av modernismens hegemoni. Om man sedan uppskattar den klassiska tradition och den bildvärld Nerdrum rör sig i är en smaksak för betraktaren.

Odd Nerdrum. Utställningsaffisch Kulturhuset 2000

Självporträtt som baby, 2000. Privat ägare.

LARS VIKSTRÖM

TV i kväll fredag 29 december

SVT1

18.00–19.00 Bollbompa
18.01 Barnet med bjälran (R)
18.30 Bara roligt i Bullerbyn
19.00 Smash hits 2000
20.00 David Copperfield
20.50 Ketchup (R)
21.00–22.00 Aktuellt
21.30 A ekonomi
21.40 Sportnytt
21.55 Aktuellt
22.00–0.40 Film: Den engelske patienten Amerikanskt drama från 1994.

SVT2

18.00 Aktuellt
18.15 De tre från Haparanda
19.10 Små kinesiska historier
19.20 Regionala nyheter
19.30 Rapport
20.00 På spåret
21.00 Sopranos
22.00 Regionala nyheter
22.10 Jack & Jill
22.55 Århundradets bilder
23.00 Nyheter från SVT24
23.10–0.40 Countrygalan i Nashville 2000

TV3

18.50 TV3 Direkt
19.00 Klippt och klart
19.30 Sabrina – tonårshäxan

SVT4

20.00 Klippt och klart
20.25 Kära Susan
20.55 TV3 Direkt
21.00 Film: Ett tufft jobb Amerikansk actionkomedi från 1991
23.05 Greyhound Racing
23.10 Film: Cops and Robbers Amerikansk komedi från 1994.
0.50 Cityakuten
1.40 Film: Wild Card Amerikansk thriller från 1992.
3.15–3.50 Benny Hill (R)

TV4

18.00 Julens hemligheter
18.10 Lokal-TV
18.25 Vadret
18.30 Nyheter
18.50 Ekonominyheter
19.00 Jeopardy! (R)
19.30 Köket
20.00 Bröstsm & Gubbjsjuka (R)

SVT5

20.50 Dagens namn
20.55 Bröstsm & Gubbjsjuka, forts.
22.00 Nyheter
22.25 Bang Bang Reeves & Mortimer
23.00 Film: I sista minuten Amerikansk rysare från 1959.
23.50 Infor BIO 4
23.55 I sista minuten, forts.
1.25 Förbudet (R)
2.20–3.05 Nightman (R)

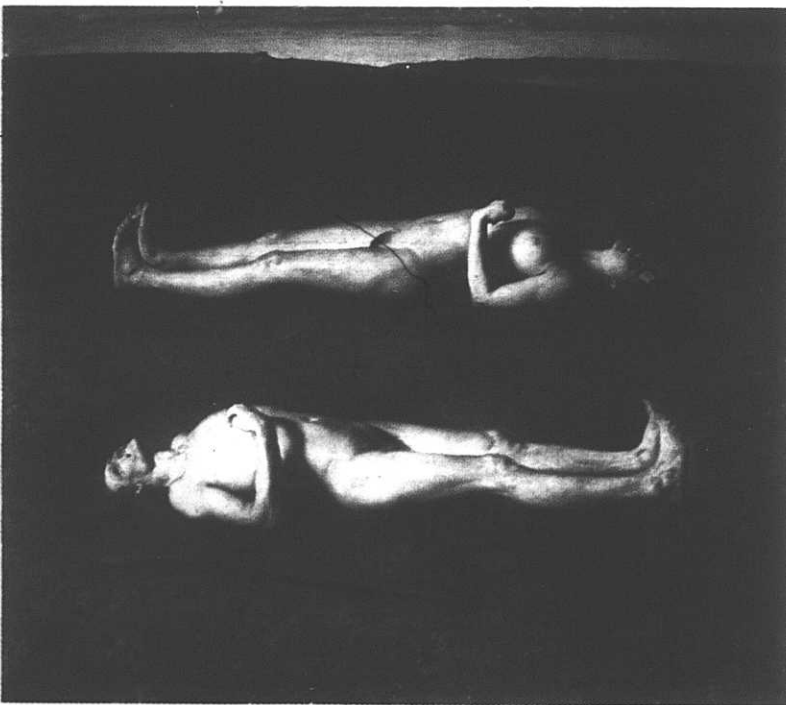
Kanal 5

18.00 Jesse (R)
18.30 Spin City (R)
19.00 Nollor och nördar
20.00 Kultjägarna
21.00 Film: Riverans guldgossar Amerikansk komedi från 1988.
23.05 Jay Lenos Show
0.05 Veckans stjärna: Backstreet Boys (R)

0.10 Spin (R)
0.40–2.30 Amerikansk

TV8
Börsnyheterna
me mella

18.00 Urålc
Romarnikets
19.00 Pullin
20.00 Portr
– demokrati
21.00 Framt
mästararkit
22.00 Finar
22.10 Toulc
konstnären
23.10 Finan
23.20 Tönt
0.20–6.00 I

Döende par, 1993. Tillhör Göteborgs Konstmuseum.

Sök jobb på www.f